

# نظریه نمایندگی و تحقیقات بخش غیرانتفاعی و دولتی



مؤلف: Wanda A. Wallace  
دکتر نظام‌الدین رحیمیان  
دکترای حسابداری و مدرس دانشگاه  
راجله همایونی‌راد  
دانشجوی کارشناسی ارشد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

چکیده

هدف این مقاله، بررسی فرضیه‌های کلیدی نظریه نمایندگی و بحث پیرامون سودمندی آن‌ها برای درک بهتر عملکرد دولت و بخش غیرانتفاعی است. به این منظور، ایجاد فرضیه‌های نمایندگی و آزمون آن‌ها مورد تأکید قرار خواهد گرفت. به ویژه آن دسته از ویژگی‌های خاص بخش غیرانتفاعی یا شهرداری‌ها مورد توجه قرار می‌گیرد که بر کاربرد فرضیه‌های مربوط به موسسات خصوصی و توانایی ما در آزمون

فرضیه‌ها اثر می‌گذارد. در این مقاله، خلاصه‌ای از مطالعات انجام شده مرتبط با موضوع اصلی تحقیق، به همراه نقطه نظرات مربوط به آن‌ها برای استفاده در پژوهش‌های آتی ارائه می‌شود. به منظور اشاره بر دامنه اجرایی طرح‌های تحقیقاتی و ابزارهای آماری جهت بررسی نمایندگی، نظرات مربوط به تحقیقات منتشر شده دارای روش‌شناسی، بررسی می‌گردد.

مقدمه

نظریه نمایندگی<sup>۱</sup> در متون مختلف

از جمله اقتصاد، بیمه، مدیریت و حسابداری پدید آمده است. این نظریه مربوط به موردی است که فردی مسئولیت تصمیم‌گیری در خصوص توزیع منابع مالی و اقتصادی و یا انجام خدمتی را طی قرارداد مشخصی به شخص دیگری و گذار می‌کند. شخص اول را در اصطلاح، صاحبکار<sup>۲</sup> (مالک) و شخص دوم را نماینده<sup>۳</sup> (کارگزار) می‌نامند. رابطه بین سهامدار و مدیر، مدیرعامل و مدیران دایره‌های مختلف سازمان، شخص حقیقی یا حقوقی با وکیل قانونی، و بیمه‌گر و بیمه‌گذار،

نمونه هایی از نظریه نمایندگی هستند. (نمازی، ۱۳۸۴)

دیدگاه مبتنی بر قرارداد

نظریه نمایندگی به سازمان، به عنوان مجموعه ای از قراردادها در بین عوامل تولید، اشاره می کند (Alchian & Demsetz, 1972; Jensen & Meckling, 1976) هر عامل تولید، انگیزه هایی در راستای کسب منافع خود دارد. بنابراین، هر عامل به عنوان بخشی از یک گروه تلقی می شود. سرنوشت اعضای گروه به بقای سازمان در رقابت با سایر سازمانها بستگی دارد. در انعقاد قرارداد، هر بعد عملیاتی در سازمان می تواند به عنوان عاملی مجزا از سایر عوامل دیده شود. این تفکیک برای عوامل توأم با مالکیت و کنترل به صورت سنتی نیز کاربرد دارد (fama, 1980). تاکید اصلی این مقاله تغییر

دیدگاه های موجود از سطوح سازمانی به سمت عوامل تولید در سازمان است، شامل: (۱) تاکید بر قراردادهای مابین عوامل داخلی سازمان، (۲) تاکید بر چگونگی تفاوت این قراردادها در سازمانها، (۳) شناخت ابزارهای نظارتی داخلی و خارجی سازمان و (۴) تاکید بر تشریح اشکال سازمانی کنونی بوسیله بررسی کارایی و اثربخشی قراردادهای زیربنایی.

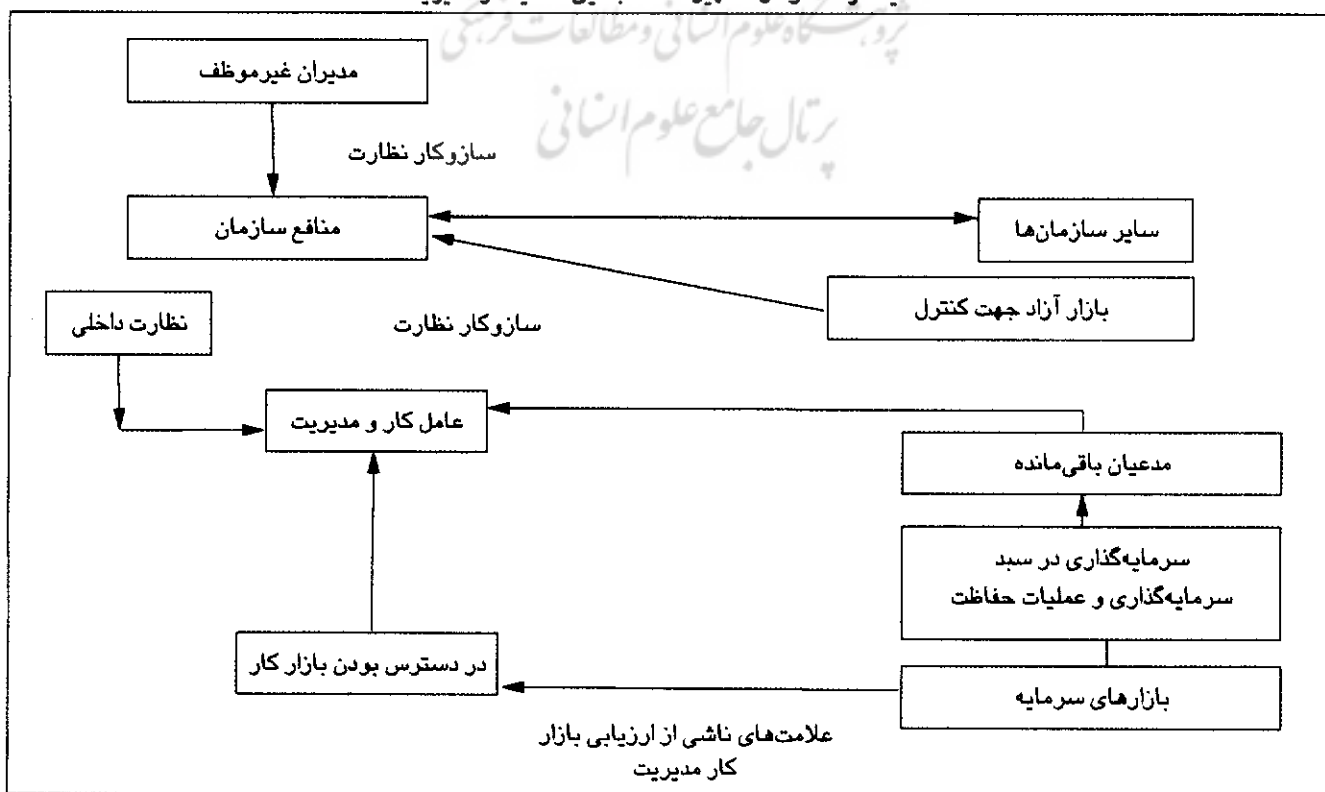
آیا شکل سازمانی اهمیت دارد؟

در مطالعه آلچیان و دمستز (۱۹۷۲) کارفرما یا کار آفرین، نقش کلیدی دارد که هم مدیر و هم تحمل کننده ریسک غیرسیستماتیک (ریسک باقی مانده) است (Alchian & Demsetz, 1972) به طور مشابه، جنسن و مک لینگ مدیر و تحمل کننده ریسک را کانون مرکزی تجزیه و تحلیل شرکت قرار دادند (Jensen & Meckling, 1976). با این

وجود، فاما (۱۹۸۰) نشان داد که در شرکت های جدید، مدیریت از تحمل کننده ریسک تفکیک شده است و هر یک بازار خاص خود را دارند (fama, 1980). به علاوه، او مفهوم مالکیت شرکت را در ملاحظات قراردادی نامربوط تلقی کرد. از آنجا که مالکیت، جایگاهی کلیدی برای شناسایی اشکال سازمانی دارد، نظریه گسترش یافته فاما، پیشنهاد توسعه دیدگاه های قراردادی به اشکال سازمانی قابل تفکیک تحت عنوان واحدهای غیرانتفاعی و دولتی را ارائه کرد.

اساس مباحث فاما مربوط به کارایی بازار سرمایه و بازار کار مدیریت، به انضمام بازار انتخاب جایگزین برای مدیریت است (Manne, 1965, 1967) شرح مختصری از عوامل کلیدی تسهیل کننده مدیریت فاقد سرمایه مالکانه، بر پایه مطالعه فاما، در نمایشگر ۱ نشان

نمایشگر ۱- عوامل تسهیل کننده جدایی مالکیت از مدیریت



داده شده است. این فرض وجود دارد که مالک سازمان، مالک سرمایه نیست و تحمل ریسک معادل با مالکیت سرمایه نیست. شواهدی مبنی بر این نظر وجود دارد که کار و مدیریت، سرمایه‌گذاری بلندمدت سرمایه انسانی را به وجود می‌آورند، به گونه‌ای که ارزش ایجاد شده در اثر این سرمایه‌گذاری، تابعی از موفقیت یا شکست سازمان است، همانند سازمان‌های سابق که کارکنان در آن‌ها کار می‌کرده‌اند. نظریه سبب سرمایه‌گذاری<sup>۴</sup> بیان می‌کند که با وجود احتمال تنوع سازی، فرض می‌شود که دارنده اوراق بهادار منافع با اهمیتی در مدیریت سازمان ندارد. طبق نظریه سبب سرمایه‌گذاری، افراد همواره به دنبال حداکثر کردن منافع خود هستند. بنابراین به گونه‌ای سرمایه‌گذاری می‌کنند که بین ریسک و بازده حاصل از سرمایه‌گذاری تعادل برقرار شود. وقتی که فرد سرمایه‌گذار با دارایی‌های متفاوتی روبه‌رو می‌گردد، باید در مورد تعداد دارایی‌های انتخابی و میزان سرمایه‌گذاری در آن‌ها، تصمیم‌گیری کند. اگر ترکیب سبب مورد نظر، نتیجه برنامه‌ریزی سنجیده وی باشد، در این حالت، سبب سرمایه‌گذاری ایجاد شده، بازده مطلوب و ریسک قابل قبول وی را دارد.

کاربردها در بخش غیرانتفاعی و دولتی در تحقیقات انجام شده در بخش غیرانتفاعی و دولتی، سوال اساسی این است که آیا مجموعه همسانی از ابزارهای نظارتی برای سازمان‌هایی وجود دارد که به جدایی مالکیت از مدیریت اقدام می‌کنند. ابزارهای همسان دارای قابلیت احراز، در نمایشگر ۲ به صورت خلاصه بیان شده است. مالیات

نمایشگر ۲- عوامل تسهیل‌کننده جدایی مالکیت از مدیریت

بخش غیرانتفاعی و دولتی		سازوکارهای اصلی نظارتی	
هیئت دولت		مدیران غیرموظف	
	رقابت		رقابت
	<ul style="list-style-type: none"> <li>● سازمان‌های مشابه</li> <li>● تلاش‌های مشترک</li> <li>● رقابت سیاسی</li> <li>● قراردادهای ملاقات</li> <li>● تلفیق</li> <li>● اوراق قرضه شهرداری</li> <li>● اوراق قرضه صنعتی</li> <li>● تسهیم درآمد</li> <li>● پرداخت مالیات</li> <li>● انتظارات سیاسی</li> <li>● انتظارات مدیریت</li> <li>● سیستم‌های کنترلی</li> </ul>		بازار آزاد برای کنترل
			بازارهای سرمایه
			بازارهای کار
			نظارت داخلی

دهندگان مالک منافع در دولت، و دولت‌مردان تحمل‌کننده ریسک سرمایه انسانی هستند. اغلب سازمان‌های غیرانتفاعی، کارکنان زیادی دارند و همواره احتمال قصور آن‌ها وجود دارد. به دلیل وجود محدودیت‌هایی در سازوکار حق رای، کارایی نسبی بازارهای سیاسی، بسیار کمتر از مباحث سرمایه یا بازار کار بخش تجاری، مورد بررسی قرار گرفته است. در سیستم سیاسی، بسیاری از تغییرات اعضای جمهوری خواه به مردم سالار، به عنوان جایگزینی مالکیت در نظر گرفته می‌شود. تغییر کارکنان یا تجدید

طبقه‌بندی هدایای اهداکنندگان، مشابه تغییرات در نگهداری سهام است. به علاوه، ادغام این فعالیت‌های خاص در حساب مستقل، مشابه جایگزینی مالکیت است. شکل ساز و کارهای نظارتی برای سازمان‌های غیرانتفاعی و دولتی کاملاً متفاوت است. آیا این ساز و

داخلی، توسط اعضای موجود برگزیده می‌شوند. موسسات غیر انتفاعی پیچیده نظیر دانشگاه‌ها با مشخصه‌هایی مانند هرم‌های تصمیم پیچیده، سیستم‌های نظارتی متقابل، هیئت امنایی که سیستم تصمیم‌گیری داخلی را بوسیله هیئت رئیسه دانشگاه، کمیته‌ها و بررسی هم‌پیشگان خارجی بکار می‌گیرند، و قراردادهایی با بررسی مستمر برای روسا، شناخته می‌شوند.

#### قراردادهای مدیریت

فاما، تنوع در قراردادهای مدیریت را، مورد بحث قرار داده است (Fama, 1980): سازمان‌هایی نظیر شرکت‌های سهامی دارای تابع تغییرات سریع فناوری با درجه بالایی از عدم اطمینان نسبت به نیازهای مدیریتی، ممکن است به این نتیجه برسند که قراردادهای بلندمدت مدیریتی تنها مذاکراتی با هزینه‌های بسیار بالاست. از طرفی، سازمان‌های دولتی، مدارس و دانشگاه‌ها قادرند نیازهای آتی مدیران (و سایر افراد حرفه‌ای) را به شکل قابل اتکایی پیش‌بینی کنند و بنابراین می‌توانند قراردادهای بلندمدت را با هزینه نسبتاً پایین مطرح کنند. این سازمان‌ها می‌توانند انتظار داشته باشند که اعضای نسبتاً ریسک‌گریز از فشار بازار حرفه‌ای را جذب کنند. زمانی که استخدام افراد ریسکی توسط شرکت‌ها پیشنهاد می‌شود، افرادی جذب می‌شوند که مایل به پذیرش قراردادهای کوتاه‌مدت تر هستند.

تحقیقی در ارتباط با بخش شرکتی، نظریه نمایندگی در بازار کار را به منظور ارزیابی انواع طرح‌های جبران خدمات

تصمیم و تخصیص پاداش. موارد شماره ۱ و ۳ به مدیریت تصمیم برمی‌گردد، در حالی که شماره‌های ۲ و ۴ مربوط به کنترل تصمیم است. فاما و جنسن بیان کردند که چگونه احتمال تقسیم وظایف بین عاملان تصمیم و مدعیان باقی مانده، به موازنه هزینه‌ها در مقابل منافع، و ویژگی‌های سازمان بستگی دارد. در سازمان‌های کوچکتر و با پیچیدگی کمتر، به احتمال زیاد نظارت بر تصمیم و مدیریت تصمیم تنها به یک یا چند نماینده سپرده خواهد شد.

مادامی که تصمیماتی با کارآمدی کم وجود داشته باشند و مهارت‌های مسدود متخصص در مورد آن‌ها انکارناپذیر باشد، مشکلات نمایندگی به صورت تلویحی کنترل خواهد شد. شرکت‌هایی با پیچیدگی بیشتر از مدیران متخصص استفاده می‌کنند و روش‌های متنوع نظارتی را در مورد آن‌ها بکار می‌گیرند که در نمایشگر ۱ به آن‌ها اشاره شده است. فاما و جنسن موسسات غیرانتفاعی را به واسطه نبود مدعیان باقی مانده، به عنوان سازمان‌های منحصر به فردی بیان کرده‌اند که مشکلات نمایندگی بین تامین‌کنندگان سرمایه و مدعیان باقی مانده بروز نمی‌کند. با وجود این، انگیزه‌هایی برای سلب مالکیت تامین‌کنندگان وجود دارد که با تفکیک تصمیمات مدیریتی و نظارتی به تعویق می‌افتد. آن‌ها همچنین این موضوع را بیان کردند که هیئت‌های غیرانتفاعی عموماً متفاوت از هیئت‌های شرکتی هستند، زیرا اغلب، تمام اعضای دارای حق رای، غیر موظف هستند و اعضای جدید به جای انتخاب به وسیله مدیران

کارها، اثربخشی کافی برای جلوگیری از شانه خالی کردن مدیران از مسئولیت‌ها را دارد؟ آیا کاربرد غیر مکرر این ساز و کارها در بازارهای سرمایه، قابلیت‌های نظارتی و علامت‌دهی آن‌ها را تضعیف می‌کند؟ (مطالعه والاس در سال ۱۹۸۱ و تحقیقات بعدی موارد دیگری برای بخش دولتی پیشنهاد می‌کند). در این مورد، تأثیرات نمایندگی در سلسله مراتب چسندگانه دولت یعنی محلی، ایالتی، استانی یا مرکزی اهمیت دارد.

#### قراردادهای مدیریت و بازار کار

بررسی مشکلات نمایندگی ناشی از جدایی مالکیت و کنترل

فاما و جنسن توابع تصمیم‌گیری و ریسک‌پذیری در شرکت‌های سهامی بزرگ را تفکیک و واحدهای غیرانتفاعی را معرفی کردند. مطلوبیت چنین تفکیکی مربوط به منافع تخصص مدیریت و ریسک‌پذیری و از آن مهم‌تر، فراهم کردن ساختارهای قراردادی به گونه‌ای است که تصویب تصمیمات و نظارت بر آن‌ها را از ارائه طرح‌های پیشنهادی و اجرای تصمیمات تفکیک می‌کند (Fama & Jensen, 1983) به تعریف این گام‌ها در فرایند تصمیم‌گیری توجه کنید:

۱- آشنایی - ارائه طرح‌های پیشنهادی برای به‌کارگیری منابع و ساختار قراردادهای

۲- تصویب - انتخاب از میان طرح‌های پیشنهاد شده به منظور پیاده‌سازی و اجرا،

۳- پیاده‌سازی - اجرای تصمیمات تصویب شده، و

۴- نظارت - سنجش عملکرد عاملان

مدیران و اثر آن‌ها در تصمیمات حسابداری به کار برده است (Healy, 1985). نتایج آزمون بیانگر این است که:

۱. رویه‌های تعهدی مورد استفاده مدیران به انگیزه‌های گزارشگری سود برای قراردادهای پاداش آن‌ها، مربوط است، و

۲. تغییر در روش‌های حسابداری بوسیله مدیران با پذیرش یا اصلاح طرح پاداش آن‌ها مرتبط است.

به علاوه، این تحقیق اطلاعات توصیفی برای ساختار طرح‌های پاداش در بخش شرکتی تهیه کرده است: اغلب در طرح‌های پاداش کوتاه مدت، حد بالا و پایین تعیین می‌شود، حدود پایین اغلب برابر با درصدی از حقوق صاحبان سهام یا دیگر معیارهای سرمایه بکار رفته در بلندمدت است، در حالی که حدود بالا معمولاً درصد بالایی از سود تقسیمی نقدی یا سرمایه بکار رفته است. بنابراین، سود ویژه قبل از مالیات، اغلب تعیین‌کننده مبلغ پاداش بین این دو حد است. نظریه پردازان هموارسازی، کاربرد جالب توجهی در ارتباط با نظریه مطرح شده عنوان کردند: اگر سود بسیار پائین یا بسیار بالا باشد، انگیزه‌هایی به واسطه طرح پاداش به وجود می‌آید که منجر به گزارش کمتر سود می‌شود.

کاربردها در بخش غیرانتفاعی و دولتی بررسی تجربی در ارتباط با اثربخشی ابزارهای نظارتی سازمان‌های غیرانتفاعی انجام شده توسط فاما و جنسن، هنوز به صورت عملی اجرا نشده است (Fama & Jensen, 1983). فقدان شاخص‌های اثر بخش قیمت سهام، چالش بزرگتری برای محققان در

بخش‌های دولتی و غیرانتفاعی ایجاد کرده است. با وجود این، رتبه‌بندی کیفی سازمان‌ها وجود دارد، اوراق قرضه دانشگاه‌ها موجود است، و گروه‌های خیریه قادرند برای مطالعات تجربی معیارهای کیفی تهیه کنند. برای بخش غیرانتفاعی، رقاباتی نظیر بیمارستان‌های انتفاعی تاسیس شده‌اند که می‌توانند قواعدی کلی برای ارزیابی خدمات بهداشتی و درمانی بخش غیرانتفاعی ارائه کنند.

نظریه توصیفی نمایندگی توصیفی، فرضیه‌ها متعددی مطرح کرده است که قابلیت آزمون در بخش‌های غیرانتفاعی و دولتی را داشته باشد. به عنوان نمونه، آیا سازمان‌هایی وجود دارند که دارای هیئت‌های غیرانتفاعی عنوان شده در این مقاله نباشند؟ (غیر از کلیسای کاتولیک رومان که در بررسی فاما و جنسن ذکر شده است). اگر چنین است، آیا ابزارهای نظارتی جایگزین ارائه شده است؟ نقش اطلاعات پیش بینی شده در موسسات غیرانتفاعی در مقابل موسسات انتفاعی چیست؟ آیا رقابت موثر به عنوان ابزار نظارتی در سازمان‌های غیرانتفاعی مطرح شده است؟ چنین رقابتی چگونه مورد سنجش قرار می‌گیرد؟ تفاوت سطوح تصمیم‌گیری در سازمان‌های انتفاعی در مقابل سازمان‌های غیرانتفاعی برای اظهار نظرهای تخصصی چیست؟ به دلیل این که اغلب در مورد نظرات تخصصی مطرح شده در سازمان‌های غیرانتفاعی توافق وجود ندارد، آزمون‌های تجربی با مشکل مواجه می‌شوند. با این وجود، باید نسبت به حداقل مهارت‌های مطلوب مدیران به

همراه هوش و ذکاوت حرفه‌ای آن‌ها، توافق نظر وجود داشته باشد. دستیابی به این توافقات نوعی ضمانت برای بررسی‌های انجام شده تلقی می‌شود.

دی جونگ و اسمیت در مطالعات خود کاربردهایی در ارتباط با انتقال حسابرسی به سطح دولت مرکزی (فدرال) مطرح کردند (Smith, Dejong & 1984) آن‌ها نظریه نمایندگی را به منظور بیان ارتباط سرمایه گذار - حسابرس مورد استفاده قرار دادند و بررسی کردند که چگونه دادگاه‌ها، منازعات مرتبط را کنترل می‌کنند. در این پژوهش، ریسک ذاتی تحمل شده توسط حسابرس به عنوان تابعی از ریسک اطلاعاتی سرمایه گذار مدل‌سازی شد. آیا نظریه مطرح شده توسط دی جونگ و اسمیت می‌تواند در بیان خواست‌های دولت مفید واقع شود؟ به صورت مشابه، در بریتانیا و ایرلند شمالی، موضوع انتقال حسابرسی به فرم شرکت با مسئولیت محدود بررسی شد. نظریه نمایندگی چگونه می‌تواند در پیش‌بینی پیامد چنین تغییراتی کمک کند؟

بررسی تجربی فرضیه بیان شده توسط فاما که پینتر مطرح شد، می‌تواند دیدگاهی نسبت به ماهیت بازار کار مدیریت، به ویژه با در نظر گرفتن بخش‌های دولتی و غیردولتی ارائه کند. آیا طرح‌های پاداش در بخش‌های غیرشرکتی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد؟ آن‌ها ملزم به رعایت کدام معیارهای سنجش عملکرد هستند؟ به عنوان نمونه، آیا در موسسات خیریه همیشه پاداشی متناسب با جمع مبالغی ریالی کمک‌های جمع‌آوری شده در نظر گرفته می‌شود؟ اثرات نمایندگی در

چنین طرح‌های پاداشی چیست؟

این سؤال مطرح می‌شود که آیا بررسی‌های شرکتی نظیر مطالعه هیلی، مانند بررسی در بخش غیرانتفاعی و دولتی است (Healy, 1985). شکل پاداش در بخش‌های غیرشرکتی چگونه است؟ همانگونه که قبلاً پرسیده شد، آیا ارتباطی بین جبران خدمات مدیران یا معیارهای عملیاتی مشابه طرح‌های پاداش مبتنی بر سود، وجود دارد؟ آیا چنین ارتباطی، فرضیه‌های مربوط به انتخاب مدیران از میان روش‌های حسابداری خاص را حمایت می‌کند؟ به نظر می‌رسد که تاکید بر منافع خاص عوامل تولید در بخش غیرشرکتی، می‌تواند دیدگاه‌هایی مشابه با موارد بیان شده توسط هیلی (۱۹۸۵) ارائه کند. اگر در بررسی‌های تجربی به گروه‌های همگن کارکنان در موسسات غیرشرکتی مشابه تاکید شود، به احتمال زیاد نتایج مفیدی به دست خواهد آمد.

پیشینه تحقیق در ارتباط با مجموعه شهاداری‌ها

برای آن دسته از علاقمندان به بررسی روابط بین کارمند-کارفرما، مطالعه هریس و راویو جالب توجه است (Harris & Raviv, 1978) آن‌ها مساله تعیین حد مطلوب اجرای قانون را مدل‌سازی کردند. ایالت (جامعه)، مالک است و مجری قانون، نماینده به شمار می‌آید. در این مدل، شکل استاندارد قانون جبران خدمات مدیران فقط شامل حقوق است و نویسندگان بیان می‌کنند که تحت شرایط معین، این مقررات به درجه بالایی از رفتار خلاف قانون یا شانه خالی کردن از کار منتج

می‌شود. بنابراین شرایط تسهیل‌کننده ناکارآمدی‌ها را می‌توان در انعقاد قرارداد مورد تحلیل و بررسی قرارداد. پیشنهادهای مطرح شده توسط بکر و استیگلر در همین مورد است (Becker & Stigler, 1974) نکته قابل توجه این است که آیا ویژگی‌های خاص مجموعه‌های دولتی، مانعی برای مشاهده مزایای قراردادی در بازارهای خصوصی است. اگر چنین است، بازبینی مقررات انعقاد قرارداد در حوزه‌های خدماتی خاص مانند اجرای قانون، می‌تواند برای انعقاد قرارداد با کارفرمایان به عنوان ماموران مالی حکومت، کاربرد داشته باشد. این مساله بیشتر مورد توجه محققان حسابداری است و نیازمند بررسی قراردادها، سنجش تفاوت‌های کلیدی در انعقاد قراردادها (نظیر اندازه شهاداری‌ها به منظور اجرای خدمات ارائه شده) و بررسی طرح‌های پاداش جایگزین است. نکته کلیدی، تغییرات در طرح‌های پاداش‌ها و اثرات قابل مشاهده آن‌ها است.

شکل‌گیری فرضیه‌های قابل آزمون

نظریه نمایندگی می‌تواند جهت ایجاد فرضیه‌های قابل آزمون برای تحقیق تجربی در زمینه حاکمیت دولت و سازمان‌های غیرانتفاعی، مورد استفاده قرار گیرد. این نظریه می‌تواند به منظور انتخاب تجربی از میان فرضیه‌های رقابتی، با سایر نظریه‌ها در تقابل باشد. مثلاً همان‌سمن عقیده داشت که موسسات غیرانتفاعی به واسطه ماهیت خاص محصولاتی پدید می‌آیند که ممکن است در سازمان‌های انتفاعی، با شکست

مواجه شوند (Hansmann, 1980) به ویژه، او عقیده داشت که بررسی کیفیت کالاهایی با تکنولوژی بالا، مشکل است، همچنین تنظیم قرارداد برای کالاهای عمومی بسیار پرزحمت است. در مقابل فاما و جنسن عقیده داشتند که مشکلات نمایندگی برای تامین‌کنندگان سرمایه، متاثر از شکل سازمانی واحدهای غیرانتفاعی است (Fama & Jensen, 1983) بر پایه نظریه فاما و جنسن، نتیجه فعالیت واحدهای غیرانتفاعی، بالا بودن عرضه بالقوه سرمایه ورودی، و پائین بودن هزینه جدایی مدیریت تصمیم از کنترل تصمیم است. فاما و جنسن فرضیه‌سازی کردند که قاعده حداکثر ثروت یا ارزش بازار، راهنمایی برای تصمیمات سرمایه‌گذاری مدیران و موسسات غیرانتفاعی است، یعنی بررسی این که آیا آن‌ها "باید در فعالیت‌های جدید وارد شوند یا دامنه فعالیت‌های موجود را توسعه دهند یا قیمت محصول را به منظور کسب سرمایه بیشتر پایین بیاورند"، به وسیله مقایسه ارزش جاری بازار درآمد تفاضلی جاری و آتی ناشی از فروش محصولات یا سایر منابع کسب درآمد، با ارزش جاری بازار بهای تمام شده تفاضلی جاری و آتی، تعیین می‌شود. تامین‌کنندگان سرمایه، علائق خود را با فرصت‌های عمومی ناشی از سرمایه‌گذاری در سبدهای سرمایه‌گذاری می‌سنجند. در انتخاب پروژه‌های سرمایه‌ای، نرخ نهایی جایگزینی برای منابع تامین شده و هزینه‌های فرصت سبدهای سرمایه‌گذاری، توسط عاملان تصمیم‌مورد بررسی قرار می‌گیرد. این نظریه قابلیت آزمون‌های تجربی را دارد



● انگیزه‌های دیوان سالارها به منظور راضی کردن کنگره.

ترکیب ساز و کارهای کنترلی، دقت را تضمین می‌کند و تعیین‌کننده ویژگی‌های منحصر به فرد سازمان است.

ابزارهای نظارتی یک شکل برای بخش دولتی

نمونه‌ای از ابزار نظارتی موجود در بخش دولتی، گواهینامه انجمن روسای مالی شهرداری در ارتباط با برنامه تطابق است.<sup>۵</sup> ایوانز و بیتون نظریه نمایندگی را به منظور فرموله کردن مدلی برای پیش‌بینی ادعاهای مشارکت در این برنامه، به عنوان تابعی از انگیزه‌های اقتصادی مأموران شهرداری بکار بردند (Evans & Patton, 1983). در حالی که نتایج با نظریه سازگار بود، رسیدن به شاخص  $R^2$  برابر با ۳۵ درصد، آن‌ها را به سمت توسعه بیشتر نظریه، در مورد انگیزه‌ها و محرک‌های کارکنان حکومت، به انضمام وجود ساز و کارهای علامت‌دهی و نظارتی جایگزین، ترغیب کرد. عوامل یافت شده، مربوط به سطح بدهی، مشارکت‌های قبلی در برنامه تطابق، فعالیت‌های حرفه‌ای، شکل حکومت (مدیران در مقابل دیگران)، و وجود الزامات گزارشگری اصول پذیرفته شده حسابداری در سطح ایالتی بود. ساختار ذخیره‌سازی هزینه بهره، نظریه علامت‌دهی و هزینه‌های نمایندگی، اصولی برای مطالعات آتی فراهم می‌کند. تمرکز بر الزامات در سطح ایالتی، بیانگر ابهامی از کنترل سلسله مراتبی است.

درباره ارتباطات سازمانی؛ (۲) تاکید نظری بر کنترل سلسله مراتبی؛ و (۳) تجزیه و تحلیل رسمی از طریق مدل‌های مالک - نماینده که قابل اعمال در بوروکراسی (دیوان سالاری) عمومی است و یکی از جنبه‌های مهم و اصلی در تحلیل‌های آتی نهادهای عمومی به شمار می‌رود. سه سؤال در بحث مربوط به این موضوع مطرح می‌شود که چگونه این نظریه برای دیوان سالاری عمومی قابل اجراست:

(۱) چرا در مقابل مقررات جایگزین برای ایجاد خدمات عمومی، ادارات عمومی وجود دارند؟

(۲) روسای دیوان سالار چگونه می‌توانند زیردستان خود را کنترل کنند؟

(۳) چگونه دولتمردان به عنوان مالک، نمایندگان دیوان سالار خود را کنترل می‌نمایند؟

نویسنده درباره همزمانی بین باقی مانده اقتصادی در بخش شرکتی و قسمت بلا استفاده در بودجه و همچنین کنترل سیاسی مدیران بوسیله سهامداران و کنترل سیاسی دیوان سالارها توسط دولتمردان، مباحثی را مطرح می‌کند. او معتقد است که بیانیه‌های کلیدی مستلزم توجه، مربوط به مقررات چند مالکی و چند عاملی در سیاست است، که به جای فعالیت‌های تعاونی و مشارکتی، بیشتر فعالیت‌های رقابتی را تشویق می‌کنند. به علاوه، وی مواردی در ارتباط با وجود ساز و کارهای کنترلی با عینیت کمتر، برای اعضای کنگره ذکر کرد که به اندازه کافی مورد توجه قرار نگرفته‌اند، مانند:

● بودجه اداره

● توان تعیین دیوان سالارها، و

و می‌تواند حاوی کاربردهایی برای بخش دولتی باشد. فاما و جنسن معتقدند که محدودیت‌های مختلف در ارتباط با ادعاهای باقی مانده، منجر به ایجاد قوانین تصمیم متفاوت در اشکال سازمانی متنوع می‌شود و دیدگاه‌های متفاوتی ایجاد می‌کند مبنی بر این که چرا، به عنوان نمونه، یک سری فعالیت‌ها در حوزه دولت هستند، در حالی که سایر فعالیت‌ها مربوط به سازمان‌های غیرانتفاعی در بخش خصوصی هستند. این نظریه همچنین کاربردهایی برای شکل نظارت از طریق روش‌های حسابداری و حسابرسی در دولت و سازمان‌های غیرانتفاعی دارد. آیا حسابرسی مستقل در شرکت‌هایی که مدیر تمام سرمایه را تهیه نکرده است، به عنوان ابزاری برای سنجش منطقی بودن نظریه نمایندگی به کار می‌رود (Watts & Zimmerman, 1983). بررسی مشابهی درباره تاریخچه بخش دولتی و غیرانتفاعی نیز می‌تواند جالب توجه باشد (Wallace, 1980).

سلسله مراتب سازمانی

یک حوزه قابل بررسی در مجموعه‌های دولتی، ظرفیت نظارتی سلسله مراتب سازمانی است که سئوالانی در ارتباط با چگونگی طراحی حسابداری، گزارشگری و سیستم‌های کنترلی ایجاد می‌کند. مقاله‌ای تحت این عنوان توسط موانجام شده است که دانشمندی در حوزه سیاسی است (Moe, 1984). نویسنده نظریه‌ای مثبت در ارتباط با سلسله مراتب برگرفته از نظریه اقتصادی را مورد بحث قرار می‌دهد، با تاکید بر (۱) دیدگاه قراردادی

کاربرد بررسی‌های آتی

ارتباطات هرمی قابل بررسی در مطالعات آتی عبارتست از (۱) قوانین دولتی تسهیم درآمد، و (۲) رویکرد غیرانتفاعی حساب مستقل در موسسات خیریه خاص که ایجاد حساب مستقل برای افزایش فعالیت‌های بلاعوض را مجاز دانسته است. چه نوع اطلاعاتی برای نظارت بر چنین ارتباطات سلسله مراتبی مفید است؟ مهم‌تر این‌که، آیا می‌توان اشکال اطلاعاتی مفید را توسعه داد؟

سایر انگیزه‌های اساسی برای انتخاب روش‌های حسابداری

نحوه انتخاب مدیریت از بین روش‌های حسابداری، فراتر از ارتباط سود با پاداش، به وجود قراردادهای بسدهی مرتبط است که از ارقام حسابداری مربوط به اهرم، پوشش بهره و توانایی پرداخت سود سهام استفاده می‌کنند. انتخاب از بین بدهی‌های عمومی و خصوصی، هزینه‌های تفاضلی مذاکره مجدد را مطرح می‌کند و انتظار می‌رود بر انتخاب حسابداری تاثیرگذار باشد. فرضیه هزینه سیاسی، به منظور استنباط این موضوع مورد آزمون قرار گرفته است که آیا شرکت‌های بزرگتر به صورت سیستماتیک روش‌های حسابداری کاهنده سود را انتخاب می‌کنند.

پیشینه تحقیق

شواهد تجربی نشان می‌دهد که قبل از سال ۱۹۷۴ شرکت‌هایی که مخارج تحقیق و توسعه خود را سرمایه‌ای کرده‌اند بیشتر اهرمی بودند، بدهی عمومی بیشتری بکار برده‌اند، نسبت

بالایی از سود سهام به سود انباشته نامحدود داشته‌اند و از نظر اندازه، کوچکتر از شرکت‌هایی بودند که مخارج تحقیق و توسعه را به حساب هزینه برده‌اند (Daley & Vigeland, 1983). سایر مطالعات، ارتباط بین انتخاب اصل حسابداری و اهرم را بیان کرده‌اند (Dhaliwal, 1980). هولتاسن و لف ویچ تحقیقاتی مرتبط با پیامدهای اقتصادی انتخاب‌های اجباری و اختیاری استانداردها و روش‌های حسابداری را با تاکید بر نقش هزینه‌های نظارتی و قراردادی مرتبط با قراردادهای جبران خدمات مدیران، قراردادهای اوراق قرضه، آئین نامه‌ها و یا دیدگاه سیاسی انجام دادند (Holthausen & Leftwich, 1983). بررسی این‌که آیا اندازه شرکت متناسب با دیدگاه سیاسی است و آیا اهرم با هزینه‌های نظارتی و قراردادی ارتباط دارد، نیازمند کسب شواهد تجربی است.

کاربرد در بخش غیرانتفاعی و دولتی این قسمت مقاله برگرفته از پرسش‌هایی در بخش غیرانتفاعی و دولتی است. به ویژه این سوال که آیا قراردادهای بدهی مشابه انتخاب حسابداری در این موسسات است؟ نتایج فسخ کردن فعالیت‌ها بر حقوق طرفین قرارداد، به خصوص دارندگان اوراق قرضه چیست؟ آیا این موارد می‌تواند به صورت تجربی با روش‌هایی مشابه با آزمون فرضیه هزینه سیاسی در بخش شرکتی، مورد آزمون قرارگیرد؟ این موضوع که "آزمون‌های قوی پیش‌بینی رفتار مرتبط با انتخاب حسابداری، اعمال نفوذ و حق رای،

می‌تواند فرمول‌بندی شود"، نوعی دلگرمی در جهت کسب منافع بالقوه مطالعات کیفی و فاقد اطلاعات قیمت است (Holthausen & Leftwich, 1983). محدودیت ذاتی مطالعات تجربی در بخش دولتی و غیرانتفاعی، فقدان اطلاعات قسیمی است. بنابراین روش‌شناسی آزمون‌های نظریه نمایندگی در هدایت پژوهش‌های آتی اهمیت ویژه‌ای دارد. پیدایش هیئت استانداردهای حسابداری دولتی، بررسی فعالیت‌های دارای قدرت نفوذ در موسسات دولتی را به روشی مشابه با بررسی رویه‌های اجرا شده مطابق با هیئت استانداردهای حسابداری مالی (FASB) تسهیل می‌کند. انجمن حسابداران رسمی آمریکا، بیانیه‌هایی را درباره فعالیت‌های غیرانتفاعی منتشر کرده است و هیئت استانداردهای حسابداری مالی، اظهاراتی درباره شیوه‌های گزارشگری منتشر کرده و این کار را به صورت مستمر ادامه خواهد داد. بررسی این موضوع جالب توجه است که چه کسی در فرایند استانداردگذاری دخالت دارد.

اقتصاد هزینه معاملات

یک مبنای نظری نظریه نمایندگی بر سطوح جزئی تر عملیات تاکید دارد، در این مبنای نظری به قرارداد از منظر اقتصاد هزینه معاملات توجه شده است. همان‌گونه که از عنوان آن بر می‌آید نقطه کانونی، خود معامله است. ابعاد بحرانی برای تشریح روابط قراردادی، وجود عدم اطمینان، تعداد دفعات تکرار معاملات، و سرمایه‌گذاری‌های دارای خصوصیات



خاص عنوان شده است.

مورد آخر، به مواردی اشاره دارد که معاملات ویژه انجام می شوند، یا هزینه‌های غیرقابل انتقال (غیر معاملاتی) تحمل می شوند. کیفیت معاملات متناسب با ساختار حکومت، تطبیق داده می شود. معاملات ناویژه، چه به صورت اتفاقی و چه تکراری رخ دهند، مشمول حاکمیت بازار هستند. معاملات اتفاقی ویژگی‌های مخصوصی دارند یا ترکیبی از ویژه و ناویژه و مستلزم سرمایه‌گذاری‌های تخصصی هستند و مشمول انعقاد قرارداد به شکل نئوکلاسیک (حاکمیت سه بعدی) می باشند. معاملات تکراری، به صورت ترکیبی و یا با ماهیت خاص، نیازمند حاکمیت خاص معامله هستند. چنین حاکمیتی می تواند به شکل ساختار دو بعدی پذیرفته شود که در آن قراردادها در بردارنده شروط پلکانی قیمت یا ساختارهای همسان هستند، به این شکل که معامله از بازار انتقال یافته و در موسسه، طبق یک رابطه مجاز (به شکل ترکیب عمودی)، سازماندهی می شود (Williamson, 1979, 1983). شرایطی که سازمان داخلی می تواند جایگزینی برای بازار باشد در مطالعه ویلیامسون بررسی شده است (Williamson, 1971) کاربرد نظری هزینه معاملات برای قراردادهای استخدام در مطالعه ویلیامسون و همکاران گسترش یافته است (Williamson et al., 1975). بحث جالب توجه دیگر، مطالعه ویلیامسون درباره حاکمیت شرکتی است که سازوکارهای کنترلی را برای وجود دارایی‌های خاص در معامله الزامی کرد است، یعنی آن دسته از

دارایی‌ها که ارزش نسبت داده شده به آن‌ها در معامله، بزرگتر از کاربرد آتی دارایی به شکلی بهتر و یا توسط استفاده‌کننده بهتر است. وی همچنین، ترکیب اعضای هیئت مدیره را از منظر این نظریه عنوان کرد و چهارچوبی مشابه بیان کرد که می تواند برای ترکیب هیئت‌های غیرانتفاعی به کار رود. اگر بخش غیرشرکتی دارای هرگونه تدبیر مشابهی جهت پرداخت برای انحصار از خدمت باشد، مبنای نظری مشابه آن، می تواند در تحقیقات آتی به کار برده شود.

#### روش‌شناسی تحقیق

پیشینه تحقیقات نمایندگی زمینه‌ای مفید برای ایجاد فرضیه‌ها مرتبط با بخش‌های دولتی و غیرانتفاعی را فراهم می‌کند. هرچند تعداد روش‌های کاربردی که فراتر از تعریف متغیرهای کلیدی باشند، کم است. بدهی از طریق نسبت‌های بدهی به حقوق صاحبان سهام، وجود تعهدات مرتبط با ارقام حسابداری، وضعیت قابل بازخرید / غیرقابل بازخرید و عمومی / خصوصی، و احتمال قصور (مرتبط با سرمایه در گردش، سود انباشته محدود نشده و مخارج ثابت) اندازه‌گیری شده است. مقررات با استفاده از مقیاس‌های اندازه، مانند مجموع فروش یا مجموع دارایی‌ها سنجیده شده است. هم چنین عضویت در صنایع حساس به سیاست، بررسی شده است. سهم بازار، وضعیت تمرکز صنعت، فزونی سرمایه و ریسک سیستماتیک نیز مورد تاکید قرار گرفته است. طرح‌های حقوق و مزایا برپایه متغیری مجازی (طرح پاداش وجود دارد یا وجود ندارد) یا برپایه این ایجاد

شده است که آیا ارقام حسابداری در چنین طرح‌هایی نقش دارند. همچنین ثروت ایجاد شده در اثر پرداخت‌های پاداش مورد بررسی قرار گرفته است. عملکرد واقعی شرکت، اغلب به وسیله توجه به جهت تغییر درآمد، تغییرات مورد انتظار یا رفتار قیمت سهام، ارزیابی می شود. بسیاری از بررسی‌ها، بر تغییرات حسابداری خاص برای ارزیابی اثر آن‌ها بر قیمت‌های سهام متمرکز است.

سایر عوامل مورد توجه عبارت از ساختار مالکیت، ساختار سرمایه واحد تجاری، جریان نقدی مستقیم، اثرات سرمایه انسانی (شامل تغییرات در مدیریت)، تغییر در مالیات و تغییر در تامین مالی، تولید و سرمایه‌گذاری است (Kelly, 1983). مشابه این مقیاس‌ها باید برای بخش غیرانتفاعی و دولتی مورد توجه قرار گیرد.

مطالعات گذشته از گزارش تاریخی شیوه‌های نظارتی، به ارزیابی نامه‌ها و مذاکرات افراد دارای قدرت اعمال نفوذ در انتخاب روش‌های حسابداری، تغییر کرده است. آزمون‌های واکنش بازار سهام به تغییرات حسابداری انجام شده، و مقایسه‌های مقطعی متعدد واحدهای تجاری صورت گرفته است. تجزیه و تحلیل مفصل و جزئی در مورد جبران خدمات مدیران و تعهدات اوراق قرضه انجام شده است. روش‌های آماری به کار رفته شامل تجزیه و تحلیل رگرسیون، تجزیه و تحلیل Probit تجزیه و تحلیل تفاضلی، آزمون t طراحی جفت‌های همسان و انتخاب روش‌های ناپارامتریک است. انتخاب چنین آزمون‌هایی به ماهیت داده‌های

بازدارنده از انتخاب معکوس است، در حالی که نظارت، مساله مخاطرات اخلاقی را کاهش می دهد. طبقه بندی مفیدی از مشکلات نمایندگی عبارتست از: (۱) مشکلات ایجاد نمایندگی، با تاکید بر ملاحظات قراردادی و راهبردی؛ (۲) مشکلات کنترل نمایندگی (مسایل مربوط به مالک)، با تاکید بر مشکلات تشخیص، طراحی سیستم پاداش، نظارت و تدوین خط مشی؛ (۳) مشکلات اجرای نمایندگی (مسایل مربوط به نماینده)، با تاکید بر مشکل کسب اطلاعات توسط نماینده، برداشت نادرست از ریسک و اولویت ها، مساله تلاش، ظرفیت یا مهارت، و (۴) مشکلات خاتمه نمایندگی. نمونه هایی از این مشکلات، با استفاده از قانون گذاری، تدوین خط مشی و دیپلماسی، قابل ارائه است. این مقاله، منبع اطلاعاتی قوی از نظرات مرتبط با چگونگی بررسی ساختار نمایندگی است.

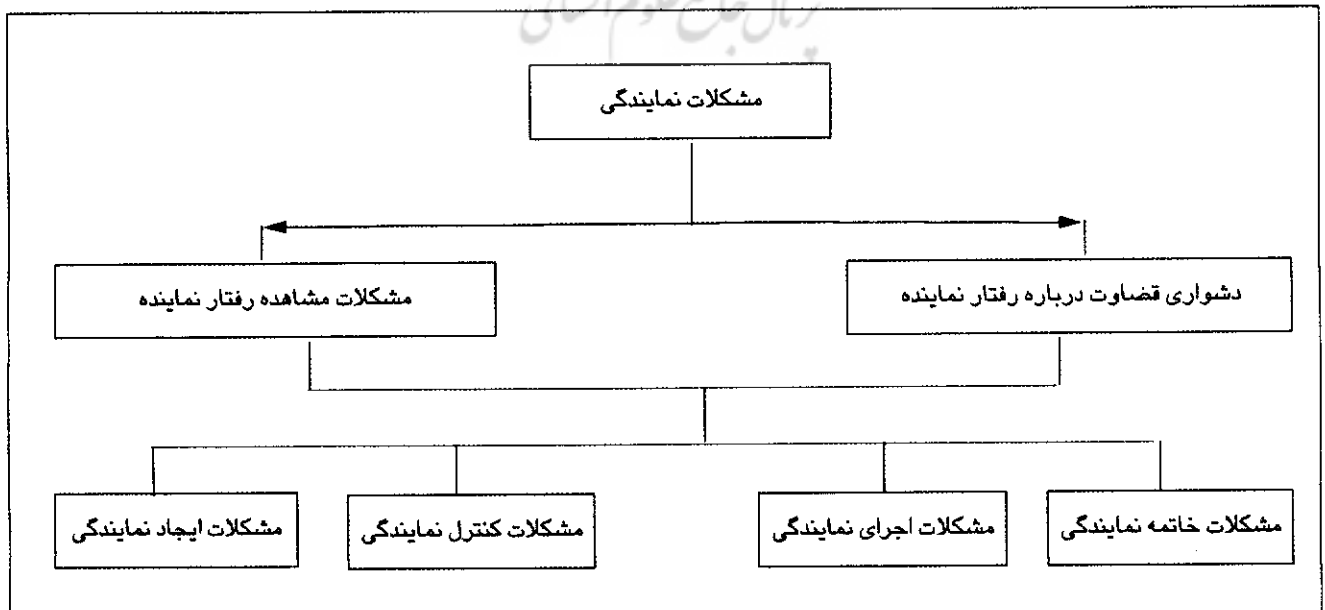
مرتبط با نهادهای سیاسی را شرح داده است، دولت را به عنوان نماینده ای معرفی کرده که خود، متشکل از چندین نماینده است. در این مقاله، نقش نمایندگان، ماموران دولت، قانون گذاران و دیوان سالارها مورد بررسی قرار گرفته است. سپس میت نیک مشکل نمایندگی را در دو قسمت عنوان کرده است: (۱) مساله مشاهده رفتار نماینده، (۲) دشواری قضاوت درباره رفتار نماینده. اولین مورد مربوط به مخاطرات اخلاقی است، در حالی که دومی مرتبط با انتخاب معکوس است. مشکل مخاطرات اخلاقی هنگامی به وجود می آید که نماینده، طبق نفع شخصی خود، انگیزه پیدا می کند تا از شرایط قرارداد منعقد شده سرپیچی کند. مشکل انتخاب معکوس نیز زمانی اتفاق می افتد که اشخاص تمایل دارند با دارا بودن اطلاعات خصوصی درباره مواردی که نفع آن ها را فراهم می کند، با طرف مقابل قرارداد منعقد کنند (نمازی، ۱۳۸۴). علامت دهی ابزار سنتی

مورد بررسی (که از خصوصیات کمی سازمان به خصوصیات کیفی مرتب شده است)، عوامل تولید و به ویژه مدیران، بستگی دارد. همان گونه که پیشتر بیان شد، مطالعات شامل کاربردهای کلیدی، آزمونی است که احتمالاً بیشترین قدرت آماری را دارد، به علاوه، اهمیت متغیرهای کنترل با اندازه و مالکیت اوراق بهادار استقراضی مرتبط است.

نظریه نمایندگی، چارچوبی برای درک چیزهایی است که مشاهده می کنیم. برپایه این ادراک، طرح های تحقیق می تواند بر آزمون اهمیت نسبی مسایل نمایندگی در تعیین شکل و عملیات سازمان ها، اشاره داشته باشد. این عملیات که بیشترین اهمیت را برای محققان حسابداری دارد با شیوه های نظارتی به ویژه فعالیت های گزارشگری، کنترل و حسابرسی مرتبط است.

رویکرد مفید برای ایجاد ساختار پرسش های مرتبط با نمایندگی، توسط میت نیک مطرح شد (Mitnick, 1984). او در مقاله ای که مشکلات نمایندگی

نمایشگر ۳- مشکلات مرتبط با نمایندگی (Mitnick, 1984)



(April, 1980), PP. 835-90).

13- Harris, Milton, and Arthur Raviv, "Some Results on Incentive Contracts with Applications to Education and Employment, Health Insurance, and Law Enforcement." *American Economic Review* (March, 1978), PP. 20-30.

14- Healy, Paul M., "The Effect of Bonus Schemes on Accounting Decisions," *Journal of Accounting and Economics* (1985), PP.85-107.

15- Holthausen, Robert W., and Richard W. Leftwich, "The Economic Consequences of Accounting Choice: Implications of costly contracting and monitoring." *Journal of Accounting and Economics* (1983), PP.77-117.

16- Jensen, Michael C. and William H. Meckling, "Theory of the firm: Managerial Behavior, Agency costs, and Ownership structure." *Journal of Financial Economics* (October, 1976), PP.305-360.

17- Kelly, Lauren, "The Development of a positive Theory of Corporate Managements role in External Financial Reporting," *Journal of Accounting Literature* 2 (1983), PP. 111-147.

18- Manne, Henry G., "Mergers and the Market for Corporate Control," *Journal of Political Economy* (April, 1965), PP.110-120.

19- Mitnick, Barry M., "Agency Problems and Political Institutions," Working paper (University of Pittsburgh, 1984).

20- Moe, Terry M., "The New Economics of Organization," *American Journal of Political Science* (November, 1984).

21- Wallace, Wanda, A., *Auditing Monographs* (New York: Macmillan publishing company, 1985).

22- ....., "the Association between Municipal Market Measures and selected financial reporting practices," *Journal of Accounting Research* (autumn, 1981).

23- ....., "The Economics role of the Audit in free and regulated markets, 1980.

24- Watts, Ross L. and Jerold L. Zimmermen, "Agency problems, Auditing, and the theory of the firm: Some evidence," *Journal of Law and Economics* (October, 1983), PP.613-633.

25- Williamson, Oliver E., "Corporate Governance," *Yale Law Journal* 93 (7) (1984).

26- Williamson, Oliver E., Michael L. Wachter and Jeffrey E. Harris, "Understanding the employment relation" *Bell Journal* (1975), PP.250-278.

پی نوشت ها

- 1- Agency Theory
- 2- Principal
- 3- Agent
- 4- Portfolio Theory
- 5- Municipal Finance Officers Associations Certificate of Conformance program.

منابع و ماخذ:

- ۱- نمازی، محمد. (۱۳۸۴). بررسی کاربردهای تئوری نمایندگی در حسابداری مدیریت، مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، دوره بیست و دوم، شماره دوم، ویژه نامه حسابداری.
- 2- Alchian, Armen A., and Harold Demsetz, "Production, Information costs, and Economic Organization," *American Economic Review* (December, 1972), PP.777-795.
- 3- Becker, G.S., and G.J. Stigler, "Law Enforcement, Malfeasance, and Compensation of Enforcers," *Journal of Legal Studies* (January, 1974), PP.1-180.
- 4- Daley, Lane A., and Robert L. Vigeland, "The Effects of Debt Covenants and Political Costs on the Choice of Accounting Methods: The case of Accounting for R&D costs" *Journal of Accounting and Economics* 5 (1983), PP.195-211.
- 5- Dejong, Douglas V., and John H. Smith, "The Determination of Audit Responsibilities: An Application of Agency Theory," *Auditing: A Journal of Practice & Theory* (Fall 1984), PP.20-34.
- 6- Dhaliwal, Dan, "The Effect of the Firms Capital Structure on the Choice of Accounting Methods," *The Accounting Review* 50 (1980), PP.78-84.
- 7- Evans, John H., and James M. Patton, "An Economic Analysis of Participation in the Municipal Finance Officers Association Certificate of Conformance Program," *Journal of Accounting and Economics* (1983), PP. 151-175.
- 8- Fama, Eugene F., "Agency Problems and the Theory of the Firm," *Journal of Political Economy* (April, 1980), PP. 288-307.
- 9- Fama, Eugene F., and Michael C. Jensen, "Organizational Forms and Investment Decisions," *Journal of Financial Economics* 14 (1985), PP.101-119.
- 10- ....., "Separation of Ownership and Control," *Journal of Law & Economics* (June, 1983a), PP. 301-325.
- 11- ....., "Agency Problems and Residual Claims," *Journal of Law & Economics* (June, 1983b) PP.327-349.
- 12- Hansmann, Henry B., "The Role of Nonprofit Enterprise," *Yale Law Journal*

مشکلات نمایندگی در هر سازمان دارای ویژگی های زیادی است و به آسانی می توان از یک بعد کلیدی پرسش تحقیق چشم پوشی کرد. اگر محقق در شناخت تمام ابعاد بحرانی یا کنترل مناسب اثرات آن ها به صورت روشمند موفق نباشد، ممکن است منجر به استنباط های نادرست شود. جدول طبقه بندی مشکلات نمایندگی توسط میت نیک خلاصه شده در نمایشگر ۳ می تواند به محققان کمک کند.

خلاصه

در این مقاله به بررسی نظریه نمایندگی و سودمندی آن در جهت درک بهتر عملکرد دولت و بخش غیرانتفاعی پرداخته شد. تاکید اصلی این مقاله بر قراردادهای سازمانی در زمینه تفکیک مالکیت از مدیریت است. به این منظور کارایی بازار سرمایه و بازار کار مدیریت مورد بررسی قرار گرفت و عوامل تسهیل کننده جدایی مالکیت از مدیریت بیان شد.

در ادامه، مشکلات نمایندگی ناشی از تفکیک مدیریت و کنترل مطرح شد. تحقیقات انجام شده نشان می دهد که قراردادهای مدیریتی دارای تنوع هستند و بنابراین ساختار طرح های جبران خدمات مدیران و طرح های پاداش نیز متفاوت هستند. براین اساس مدیران ممکن است انگیزه های اساسی برای انتخاب روش های حسابداری خاص، در جهت افزایش منافع خود پیدا کنند. عمده ترین مشکلات در زمینه نمایندگی، پدیده مخاطرات اخلاقی و انتخاب معکوس است. انتخاب ابزارهای نظارتی مناسب در راستای کاهش و حذف این مشکلات، با اهمیت است.